

Цінні папери як об'єкт цивільних прав

Білан М.О., студент 3-К курсу ННІЗН НАВС

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор *Бичкова С.С.*

Цінні папери є необхідним елементом ринкової економіки і використовуються у різноманітних сферах майнового обороту [4, с. 230].

Цінними паперами є документи нормативно визначених видів та груп, які мають типову форму і реквізити, емітуються на паперових бланках або в електронному вигляді, посвідчують майнові права, які становлять неподільну юридичну єдність із формою їх фіксації (документарною або бездокументарною), порядок виникнення, зміни або припинення правовідносин стосовно яких визначається способом легітимації уповноваженою за документом особи, їх видом, змістом та призначенням у цивільному обороті [4, с. 230].

Для визнання документа цінним папером він повинен мати відповідні ознаки. Відомий дослідник М. М. Агарков найбільш вагомою характерною їх ознакою вважав необхідність пред'явлення цінних паперів для здійснення вираженого в них («посвідченого ними» в сучасній термінології) права [2, с. 9-10].

Слід зазначити, що останнім часом, із появою бездокументарних цінних паперів, ця ознака втратила універсальність і вже не може визнаватися як характерна для всіх різновидів об'єктів цивільних прав, про які йде мова.

Частина 3 ст. 195 ЦК встановлює, що відповідно до закону цінні папери можуть випускатись у документарній та бездокументарній формі. Майнові права, які посвідчуються цінними паперами бездокументарної форми (шляхом фіксації прав на електронних носіях), виникають і беруть участь у майновому обороті згідно з визначеним законодавством порядком їх функціонування в електронній формі [4, с. 231].

На підставі аналізу актів цивільного законодавства України, які закріплюють правовий режим цінних паперів, можна визначити такі їх основні ознаки:

1) цінним папером визнається документ, який посвідчує майнове право, переважно грошового характеру;

2) документ повинен відповідати вимогам щодо форми і мати усі необхідні реквізити;

3) порядок здійснення прав, закріплених у цінних паперах, визначається при їх випуску (емісії);

4) цінні папери є оборотоздатними документами, тобто можуть переходити від однієї особи до іншої.

Однією із основних ознак документів, що розглядаються, є неподільна юридична єдність майнового права, яке складає зміст цінного папера, та способу його фіксації (паперовий документ або електронний носій). Ця ознака визначає особливості функціонування цінних паперів на всіх стадіях їх участі у майновому обороті. Право, яке становить зміст документарного цінного папера, не може бути здійснене або передане особою, яка не володіє документом на законних підставах.

Важливе значення для дійсності цінного паперу мають реквізити, перелік яких визначений у законодавстві стосовно кожного виду цінних паперів. Відповідно до ч. 2 ст. 196 ЦК України документ, який не містить обов'язкових реквізитів для цінних паперів і не відповідає встановленій формі, не є цінним папером.

Цінні папери, як і інші об'єкти цивільних прав, є обігоздатними. Під обігоздатністю цінних паперів розуміють їх спроможність бути предметами цивільних правочинів, спрямованих на перехід права власності. Завдяки обігоздатності цінного папера, випущеного у вигляді паперового документа або в електронному вигляді, цю ж якість набувають і майнові права, які складають його зміст [4, с. 231].

Важливою ознакою цінних паперів є нормативна визначеність їх видів та

порядок їх обігу встановлюються законом. На відміну від речей, різновиди яких не можуть бути перераховані у законодавстві, види цінних паперів чітко регламентовані законом. Поява нових видів цінних паперів припустима тільки шляхом їх закріплення у відповідному законі.

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України: чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 10 верес. 2014 р.: (Офіц. текст). - К.: Палівода А.В., 2014. - 380 с.
2. Агарков, М. М. Учение о ценных бумагах / М. М. Агарков. - М., 1927. - 167 с.
3. Цивільне право України. Загальна частина: Підручник / За ред. І.А. Бірюкова, Ю.О. Заїки. - К.: Алерта, 2014. - 510 с.
4. Цивільне право: Підручник: у 2 т. / В.І. Борисова, Л.М. Баранова, Т.І. Бегова та ін.; за ред. В.І. Борисової, І.В. Спасиво-Фатєєвої, В.Л. Яроцького. - Х.: Право, 2011. - Т. 1. - 656 с.

Правова природа договору будівельного підяду

Біленко М.С., кандидат юридичних наук, науковий співробітник відділу проблем приватного права НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака АПРН України

На сучасному етапі виробництва і розподілу товарів, робіт і послуг договори становлять складну, багатогалузеву глобальну систему, що охоплює практично всі види взаємодії у державі. В системі суспільних відносин договори виконують низку важливих правових функцій, насамперед, це упорядкування цих відносин та формування їхньої правової основи. Вони також сприяють стабільності правопорядку, підтримці миру та безпеки, розвитку співробітництва на засадах рівноправності, а отже, роль і значення їх неухильно зростає.

У науковій літературі прийнято висвітлювати будь-який договір, починаючи з його юридичної характеристики, яка включає в себе вказівку на те, як розподіляються права та обов'язки між контрагентами, чи передбачає договір зустрічне задоволення, а також з якого моменту він вважається укладеним. Як слушно зазначає Р. Б. Шишка, слід розрізняти саме явище, тобто договір та його властивості - характеристику [1, с. 8]. Аналіз визначення договору будівельного підяду дає достатні підстави для висновку про те, що це - консенсуальний, двосторонній (взаємний) та оплатний договір.

Договір будівельного підяду, будучи видом договору підяду, має всі родові ознаки, властиві останньому. По-перше, договір будівельного підяду спрямований на виконання робіт відповідно до завдання замовника. По-друге, договір будівельного підяду спрямований на виконання тільки таких робіт, які передбачають одержання результату, відокремленого від самої роботи. По-третє, результат робіт має індивідуальний характер.

Крім названих ознак, договір будівельного підяду, як зазначає Г. М. Гриценко, має ряд видових відмінностей, а саме: виконання робіт на об'єкті нерухомості, що нерозривно пов'язаний із землею; виконання робіт, спрямованих на підвищення міцності, стійкості, надійності будинку і спорудження та (або) монтажу обладнання на зазначених об'єктах [2, с. 39]. М. І. Брагінський та В. В. Вітрянський вважають, що у складі ознак, які є необхідними і достатніми для виділення підяду, може бути названо три: по-перше, виконання роботи відповідно до завдання замовника; по-друге, обов'язки підрядника виконати роботу і передати результат замовникові, а також кореспондуючі їм обов'язки замовника - прийняти результат та оплатити його; по-третє, предмет договору має завжди індивідуальний